

Geen helden zonder maskers

De zomermaanden volgen op een strenge afzonderingsperiode. Het Legermuseum gooit de deuren nu weer open en nodigt nieuwsgierige bezoekers uit om in de ruime zalen te komen rondwelen. De educatieve dienst heeft de verplichte dracht van het mondmasker om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan als uitgangspunt genomen voor een tocht door de eeuwen, toen andere maskers met andere functies en van andere materialen in gebruik waren.

Markeringen op de vloer vestigen de aandacht van de bezoeker op de geselecteerde voorwerpen en QR-codes verschaffen een korte uitleg. Diegenen die meer wensen te weten te komen, kunnen dit foldertje met bijkomende informatie downloaden.

Het parcours neemt u achtereenvolgens mee in de zaal Wapens en Harnassen, de zaal 14-18 en de luchtvaarthal, om dan opnieuw in de zaal 14-18 uit te komen en vervolgens de twee verdiepingen van de Bordiauhal te verkennen.

We wensen u alvast een aangename wandeling.

Harnassen

Inleiding tot de zaal

Het harnas biedt bescherming én is een teken van macht. Het is ook het symbool bij uitstek van de middeleeuwse oorlogsvoering.

De rijke adel kan zich een op maat gemaakt harnas veroorloven, terwijl minder begoede ridders zich met "confectie" tevreden moeten stellen. Die stukken worden in grote arsenalen bewaard en door de suzerein ter beschikking gesteld. Een volledig harnas of "volharnas" kan tot 250 onderdelen tellen en weegt tussen de 25 en 40 kg.

Zoals u zal kunnen vaststellen aan de hand van de verschillende helmen die we geselecteerd hebben, volgen harnassen de mode van de burgermaatschappij.

Paddenkophelm, eind 15e eeuw/begin 16e eeuw

De (pot)helmen die voor toernooien worden gebruikt, zijn zeer gesloten. Het toernooiharnas is zwaarder dan het gevechtsharnas en kan tot 70 kg wegen. Het is doeltreffender, maar bij een valpartij ook gevaarlijker. De helm die aan het kuras is vastgemaakt, heeft de vorm van een paddenkop, waarbij de strijder slechts een beperkt gezichtsveld heeft en door een smalle spleet moet turen. Om voor zich uit te kijken, moet de ridder zich naar voor buigen.

Hoofdharnas

Vanaf de 14e eeuw verschijnen ook harnassen voor paarden. Het hoofdharnas beschermt het hoofd van het paard, van de oren tot de neusgaten, met oogkleppen en een beweegbaar deel dat over de nek komt te zitten. In het midden van het hoofdharnas is dikwijls een pin van zo'n twintig centimeter bevestigd. Deze defensieve pin moet lanssteken afweren. Bovenop het hoofdharnas kan een pluimenbos worden gestoken, uiteraard in de kleuren van de ruiter.

Het paard wordt verder nog beschermd door een lichaamsharnas dat rug en flanken bedekt en parabolische slagen afleidt. Het lichaamsharnas rust op een dikke stof om het dier niet te verwonden. Een andere plaat bedekt de nek en is aan het hoofdharnas vastgemaakt. Enkel de buik en de benen van het paard blijven onbeschermd.

Om het gewicht van de ruiter en het harnas te kunnen torsen, moet het paard stevig gebouwd zijn. Het gaat meestal om een kruising tussen een Arabische volbloed en

een Brabants, Ardens of Fries trekpaard.

Duits armet met blaasbalgvizier, 1510-1530

De helm moet het hoofd, de hals en het aangezicht tegen lanssteken, zwaardslagen of pijlen beschermen. Hij mag het zicht en de ademhaling niet belemmeren en ook niet te zwaar zijn (ongeveer 3 kg).

De eerste pothelmen, die in de 13e-14e eeuw opduiken, zijn cilindrisch. Het bovenste deel is aanvankelijk afgeplat en wordt later conisch. Het hoofd wordt volledig bedekt. Deze helmen blijken echter niet bestand tegen de steeds zwaardere zwaarden en knotsen.

Vanaf het einde van de 14e eeuw wordt de pothelm enkel nog voor toernooien gebruikt; in oorlogstijd wordt de bascinet opgezet. Deze ronde of conische ijzeren schedelbedekking, afgeleid van de cervelière die onder de pothelm of zelfs onder een hoed wordt gedragen, wordt met een nekplaat afgewerkt. Het aangezicht is beschermd door een mobiel vizier met luchtgaten dat buiten het slagveld naar boven toe

kan worden gekanteld. De beweging om het vizier open te klappen, heeft aanleiding tot de militaire groet gegeven.

Het armet vervangt de bascinet in de 15e eeuw. De helm is lichter en sluit beter om het hoofd heen. Hij bestaat uit een schedelbedekking, een nekbescherming, een wangbescherming die lateraal kan openklappen en een punt- of bolvormige "neus".

De kam ligt over het hoofddeksel heen. Die is voorzien van pluimen, veren, houten wimpels of een dunne metalen plaat waarvan de vorm (een symbool of een dier) de drager identificeert.

Bascinet met hondensnuitvizier, 1390-1410

Het taps toelopende vizier vergemakkelijkt de ademhaling. Door de scharnieren aan de zijanten kan het vizier worden weggenomen (opengeklapt).

De punt achteraan moet zwaardslagen afleiden. Deze helm wordt tijdens de Honderdjarige Oorlog gedragen (1337-1453).

Het parcours leidt de bezoekers naar de zaal over de Eerste Wereldoorlog.

Zaal 14-18

Inleiding tot de zaal

De Eerste Wereldoorlog is de eerste totaaloorlog: hij beïnvloedt strijders én burgers, de industrie en de volledige maatschappij. Het conflict verloopt aanvankelijk volgens de 19e-eeuwse tactieken, maar ontpopt zich al snel in een moderne oorlog met nieuwe technologieën die tijdens de Tweede Wereldoorlog hun volledige bereik zullen illustreren.

Gas, tanks en vlammenwerpers verrassen de geterroriseerde soldaten die nieuwe beschermmiddelen moeten vinden.

Ademhalingstoestel voor brandweerlui

Dit is een masker tegen rook, type Draeger. De isolerende ademhalingstoestellen maken het mogelijk in giftige of verstikkende ruimtes binnen te dringen, zoals galerijen die onder de vijandelijke loopgraven worden gegraven om mijnen te leggen.

Bivakmuts voor vlammenwerpers van asbest, Italiaans leger

De vlammenwerper wordt voor het eerst door de Duitsers in Verdun in februari 1916 gebruikt. Ze gebruiken het wapen vervolgens in juli 1916 tegen de Britten, waardoor grote paniek in die rangen wordt gezaaid. Het wapen wordt evenwel vanwege verschillende gebreken opgegeven. Omdat het door soldaten te voet wordt bediend, kan het enkel vanuit een loopgraaf worden ingezet. De barbaarse machine is onhandig in gebruik en heeft slechts een beperkt bereik. De vlammenwerperoperatoren zijn zeer kwetsbaar en worden slechts zelden gevangengenomen, vooral als hun tegenstanders overleven. De Britten en de Fransen werken hun eigen vlammenwerpers uit, maar het systeem wordt al snel opgegeven. Het Duitse leger zet heel de oorlog lang vlammenwerpers in, gewoonlijk in ploegen van zes stuks.

Gasmasker

Gevechtsgas wordt voor de eerste keer door de Duitsers gebruikt: op 22 april 1915 richten ze het tegen de Franse en Canadese troepen in Steenstate-Poelkapelle bij Ieper

Gasmasker voor honden

Het leger zet ook honden in, op het slagveld, in de loopgraven of in de achterhoede. De hond vervult verschillende taken: de artilleriehond trekt de machinegeweren, net zoals de Belgische trekhonden die de karren van de melk- of groenteboeren trekken; de estafettehond moet berichten van en naar het front of tussen verschillende posten apporteren en indien nodig daarbij vijandelijk gebied doorkruisen; de telegraafhond sleurt een zware rol telefoondraad op een haspel mee, sluipt langs loopgraven en prikkeldraad of glipt tussen beschietingen en bombardementen om

communicatielijnen te herstellen; de sanitaire hond spoort slachtoffers op, toont de brancardiers waar die zich bevinden en trekt draagberries; de wachthond is opgeleid om – stilletjes – te grommen of om zonder te blaffen een dreigende houding aan te nemen wanneer de vijand nadert; de rattenhond, ten slotte, is de vriend van de soldaat en verjaagt ratten uit de loopgraven.

Gasmasker voor paarden

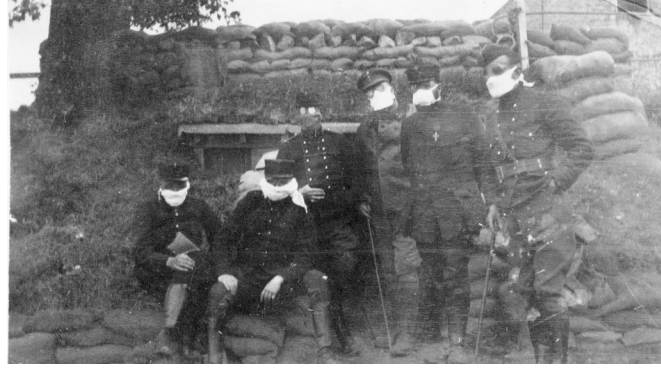
Tijdens de bewegingsoorlog, vóór het conflict in de loopgraven vastloopt, worden heel wat paarden ingezet om manschappen en artillerie te verplaatsen; ook de cavalerie gebruikt paarden.

De paarden lijden sterk onder de oorlog. Het zijn immers delicate dieren die veel zorg vereisen: dagelijkse roskambeurt, hoefijzers, veel voeding 's morgens vroeg en 's avonds laat (in een ideale situatie): 6 kg haver, meerdere kilo's hooi, 1 x per week zemelen en vooral water op regelmatige tijdstippen. Net zoals de soldaten worden ze door projectielen verwond of door gassen verstikt en moeten ze het tumult van de ontploffingen ondergaan. De erbarmelijke omstandigheden veroorzaken kwetsuren en ziektes. De paarden lijden door de koude en de vochtigheid dikwijls aan ademhalingsaandoeningen.

Gasmaskers

De eerste gasaanvallen komen als een complete verrassing en de soldaten beschermen zich zoals ze kunnen: ze ademen door sokken of zakdoeken die in water of urine worden gedrenkt, of nog door vochtig stro dat tegen de neus wordt gehouden.

Tampon P (standaard polyvalente bescherming) met witte zak.

Vanaf augustus 1915-februari 1916 gebruikt het Belgische leger een zakje van gaas gevuld met in hyposulfaat en natriumcarbonaat gedrenkte jute of watten, dat achter de nek wordt vastgemaakt en dat op neus en mond moet worden geplaatst.

Het eerste volledige Belgische gasmasker dat de ogen en de ademhalingswegen beschermt, verschijnt in de eerste helft van 1916. Het beschermt tegen broom- en chloorgassen. De wattentampon moet nog steeds in een oplossing van hyposulfaat en natriumcarbonaat worden gedompeld. De bescherming is echter verwaarloosbaar en het gas dringt overal binnen.

In 1917 verschijnt dan het **ARS (appareil respiratoire spécial of speciaal ademhalingsstoestel)** voorzien van een filter met actieve koolstof (hout dat op 800° wordt verbrand, wordt verbrijzeld, een tweede maal wordt verbrand en met dextrine wordt doordrongen) die de gassen opslorpt. Om doeltreffend te zijn, moet het masker bij alarm onmiddellijk worden opgezet, zonder eerst verontreinigde lucht in te ademen. Om vroeg genoeg over een gasaanval te worden ingelicht, beschikken de soldaten in de loopgraven soms over kooitjes met kanaries. Deze uiterst gevoelige vogeltjes bezwijken bij de kleinste gasconcentratie, waardoor de soldaten op tijd worden gewaarschuwd.

De verschillende legers werken steeds doeltreffendere gasmaskers uit, waardoor de sterftcijfers dalen. In april 1915 ligt het aantal vergiftigden op 40%, de volgende maand zijn er dat 25%, dan 6% in 1916 en 2,5% in 1918. Ter vergelijking: granaten en kogels veroorzaken 28% van alle sterfgevallen. De psychologische impact en de angst voor dit heimelijke wapen blijven echter enorm.

Duikerspak

Het pak wordt gedragen door geniesoldaten die in overstroomde gebieden moeten patrouilleren en over sluizen en dijken moeten waken. De manschappen zijn gewapend met een loopgravendolk.

“Maliënkolder”-masker voor tanksoldaten

De tank ontstaat om opnieuw beweging te krijgen in de vastgelopen loopgravensituatie en om in te gaan tegen de machinegeweren die het uitrukken van de infanteristen beletten. Het idee: mobiele kanonnen over alle terreinen verplaatsen mét bescherming van de bedienende manschappen. In de minuscule ruimte hebben de tankbemanningen het niet onder de markt. De mannen (8 in een Mark IV) werken in een oververhitte atmosfeer, in een hels lawaai, te midden van brandstofdampen. Ze moeten een beschermingsmasker dragen. Dit stalen masker dat ter hoogte van de ogen uitgesneden en geplooid is, heeft onderaan een net van metalen ringetjes als bescherming tegen de metalen splinters die van de tankwand afspatten wanneer die door een projectiel wordt getroffen.

Het parcours loopt dan naar de luchtvaarthal, met een halte bij de stand over de parachutisten alvorens naar de eerste verdieping te leiden voor een ontmoeting met de piloten en de vliegtuigen van de Eerste Wereldoorlog.

Luchtvaarthal

De parachutist draagt een “ghillie”-tenue: een kledingstuk bedekt met stoffen of juten linten en touw om gebladerte of struiken na te bootsen. Deze camouflage breekt het silhouet op en beweegt in de wind zoals echt gebladerte. De uitrusting wordt dikwijls door scherpschutters gedragen.

De term “ghillie” komt uit het Schots (Scots Gaelic) en verwijst naar dwergachtige wezentjes die zich in bladeren of planten kunnen omtoveren.

Camouflagetenue voor een parachutist

Helm voor piloten

De piloot van de Eerste Wereldoorlog is in zijn open cockpit aan de buitenlucht blootgesteld. Hij krijgt af te rekenen met zuurstofgebrek, koude en hoogtevariaties, maar zijn bescherming is zeer ontoereikend. De helm lijkt op die gedragen door motorfietsbestuurders. Een lederen masker en een bril vervolledigen soms de uitrusting.

Zuurstof- en communicatiemasker voor piloten

Vliegtuigen gaan almaar hoger en sneller vliegen. De hedendaagse cockpits zijn goed gesloten en lijken helemaal niet meer op de open stuurinstallaties van 14-18 of de luchtdoorlatende rompen van 40-45. De piloten moeten echter nog steeds tegen koude, zuurstofgebrek en duizelingwekkende versnellingen worden beschermd. De uitrusting weerspiegelt de nieuwe realiteit.

De gevechtspiloten van de Luchtmacht dragen een helm van kevlar. Het stuk is licht en past perfect om het hoofd, heeft twee vizieren (een heldere en een getinte), een kinriem, een hoofdtelefoon, een verbindingssysteem voor het zuurstofmasker en twee ventielen (in- en uitademen) voor een vlotte ademhaling. De pasvorm is essentieel want als de piloot zich genoodzaakt ziet zijn schietstoel te gebruiken, moet de helm het aangezicht beschermen.

Het parcours brengt de bezoeker terug naar de zaal over de Eerste Wereldoorlog, waar het thema van de pilotenhelmen verder wordt uitgediept.

Zaal 14-18

Helm voor een Franse piloot

Deze Franse piloot draagt een helm van het Roold-type. Roold is een grootwarenhuis in Parijs dat uitvinder M.F. Goutte in 1910 belast met de ontwikkeling van een beschermingshelm voor piloten. De helm is gebaseerd op de tropenhelm en bestaat uit een dubbele kurklaag overtrokken met een soort rubber. Het Franse leger gaat het stuk vanaf 1911 in gebruik nemen.

De eerste pilotenhelmen moeten het hoofd van de piloot beschermen bij neerstorten of hardhandige landing, wanneer hij uit het toestel wordt geslingerd of zijn hoofd tegen de structuur van het vliegtuig stoot.

Zodra de vliegtuigen sneller, hoger en langer gaan vliegen, moet het aangezicht van de piloot tegen de koude, de wind, oliespatten of zelfs gensters worden beschermd. De helm sluit beter op het hoofd aan en kan voorzien worden van een hoofdtelefoon en een zuurstofmasker.

Voor vluchten op grote hoogte (bombardementen, fotoverkenning) kan het zuurstofmasker worden vervangen door een ademhalingstoestel dat op een compressor is aangesloten. Sommige legers rusten hun piloten uit met een zuurstofmasker dat een hoofdtelefoon bevat, waardoor de piloot en de observator of het grondpersoneel draadloos met elkaar kunnen communiceren.

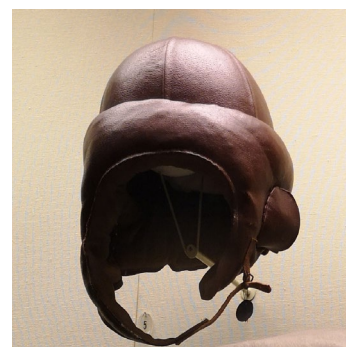

Helm en bescherming voor Britse piloten

“Alfred Dunhill”-helm. De grote luxemerken van de burgermaatschappij dragen ook hun steentje tot de oorlogspanning bij. Een van de helmen die de Britse piloten tijdens de Eerste Wereldoorlog dragen, is de “Alfred Dunhill”, vervaardigd door de gelijknamige manufactuur. Dunhill is een fabrikant van luxeproducten, gespecialiseerd in leder en mannenmode. De firma creëert onder andere objecten voor automobilisten (handschoenen, brillen, picknickmanden, enz.) en wendt haar kennis en kunnen op vanzelfsprekende wijze ook voor de luchtvaart aan, de nieuwe sport die dan zeer populair is. De piloten van de eerste vliegtuigen krijgen met dezelfde omstandigheden als de motorfietsbestuurders af te rekenen; ze kloppen daarom bij dezelfde leveranciers aan.

De beschermende **“Warren”-helm** komt eveneens op die manier tot stand. Uitvinder W.T. Warren inspireert zich op het Franse Roold-model voor een helm die door Tautz & Co uit Londen wordt gemaakt, een specialist in sportkleding.

Amerikaans gasmasker

Wanneer de Verenigde Staten in de oorlog stappen, beschikken ze niet over gasmaskers. Ze gebruiken aanvankelijk het Franse model en schakelen later op de Britse Small Box Respirator over. In de loop van 1918 gaan de Amerikanen het model zelf produceren, weliswaar met enkele aanpassingen die het comfort verhogen.

Dit stoffen masker met glazen of harsen oogplaatjes is voorzien van een slang die op de mond wordt geplaatst en door een klep wordt geregeld. De neus wordt afgeklemd om de soldaat te verplichten door de mond te ademen. De slang is aangesloten op een doos met houtskool verkregen door de verbranding van fruitpitten of notendoppen en waaraan een chemisch absorptiemiddel wordt toegevoegd. Zo wordt de lucht die de soldaat inademt gezuiverd.

Bescherming voor brandweperlui

Deze lederen bescherming rust de Amerikaanse brandweperlui sinds de 19e eeuw uit. Het masker wordt gekoppeld aan een zuurstofcilinder die op de rug wordt gedragen en beschermt de brandweerlieden tegen gas, rook en brokstukken die ze op het hoofd zouden kunnen krijgen. Mica glaasjes beschermen de ogen tegen de hitte.

Het parcours verlaat de zaal 14-18 om richting Bordiauhal te gaan, waar het interbellum en de Tweede Wereldoorlog aan bod komen. De volgende maskers worden op de tweede verdieping tentoongesteld.

Interbellum

Inleiding tot de zaal

De nieuwe technologieën uit de Eerste Wereldoorlog wekken in deze scharnierperiode tussen twee wereldbranden heel wat angsten op. Militairen en burgers zijn bijvoorbeeld bezeten door het schrikbeeld van een gasoorlog. Door de vooruitgang van de luchtvaart – en in het bijzonder van de bommenwerpers – in de jaren '20 en '30 zijn luchtaanvallen op grote steden niet denkbeeldig.

Bescherming tegen gas voor baby's

Gevechtsgassen worden voor het eerst tijdens de Eerste Wereldoorlog gebruikt. Hun psychologische impact kan worden nauwelijks onderschat en voedt het wantrouwen van de overheden. De bescherming van mensen én dieren (foto van een prototype van een gasmasker voor paarden) wordt een prioriteit. De Britse regering deelt vanaf 1938 gasmaskers aan de bevolking uit. Baby's worden daarbij niet vergeten. Dit masker is ontworpen voor kinderen tot twee jaar. Het bedekt het volledige lichaam en laat enkel de benen vrij. De blaasbalg met filter aan de zijkant moet bediend worden om de baby lucht te geven.

Passieve verdediging: beschermingshelm voor brandweperlui

De angst voor de gevechtsgassen van de Grote Oorlog geeft aanleiding tot de meest pessimistische hypothesen: als gasbommen zouden worden gedropt, zou de burgerbevolking gedood worden en door een kettingreactie zou de volledige mensheid worden vernietigd. De bevolkingen worden overal over dit gevaar ingelicht en krijgen richtlijnen en middelen om zich te beschermen.

In het kader van de passieve verdediging verzekerd door burgers worden grote hoeveelheden beschermingspakken en gasmaskers uitgedeeld. In de steden worden schuilplaatsen gebouwd. Burgers worden opgeleid om hulpverleners bij te staan.

De omloop brengt u dan naar de zalen over de Tweede Wereldoorlog, verdeeld over twee verdiepingen.

Tweede Wereldoorlog

Inleiding tot de zaal

De verschillende operatietonelen (zee, lucht, woestijn, jungle, ...) vereisen niet enkel nieuwe gevechtstactieken,

maar ook aangepaste uitrustingen voor de strijders. Onze zalen bevatten daar verschillende voorbeelden van. Deze oorlog impliceert niet enkel miljoenen soldaten, maar knakt ook de burgerbevolking die heel wat inventiviteit aan de dag dient te leggen om de chaos te overleven.

Muskiennet van het Afrikakorps

In de woestijn brengen muskieten heel wat ziektes over. Het Duitse leger voorziet zijn soldaten van helmen met muskiennetten en van zalven om insecten te bestrijden.

Bivakmuts tegen gensters Royal Navy

Om zich tegen koude, wind en water te beschermen, dragen de matrozen een uitrusting bestaande uit een lederen broek, handschoenen, een waterdichte jas en een hoofddeksel met kleppen die de nek en het voorhoofd bedekken. De artilleristen dragen een bivakmuts met neusbescherming tegen gensters, evenals een masker en handschoenen. Alle onderdelen zijn van brandwerend katoen. De uitrusting is oorspronkelijk enkel voor de artilleristen bedoeld, maar vanaf 1944 breidt de dracht zich naar alle marineofficieren en zeelieden uit.

Verschillende pilotenuitrustingen

Het belang van de luchtvaart als oorlogswapen kan voor de Tweede Wereldoorlog nauwelijks worden onderschat. De verschillende kampen voeren niet enkel strategische bombardementen uit op welbepaalde economische en militaire doelwitten om de oorlogseconomie onderuit te halen, maar ook terreurbombardementen op steden om het moreel van de bevolkingen te ondermijnen.

De piloten en de rest van de bemanning moeten tegen intense koude (-30°C op 7 à 10.000 m hoogte, kruishoogte van de bommenwerpers) en zuurstofgebrek worden beschermd. Lederen helmen voorzien de bemanningsleden van zuurstof tijdens de volledige duur van de missie (tussen 8 en 12 uur lang). Dankzij ingebouwde hoofdtelefoons kunnen de bemanningsleden onderling of met de grond communiceren. De piloten moeten zich nauwgezet scheren om het zuurstofmasker nauw te laten aansluiten.

Gasmaskers voor Duitse burgers

Ook in Duitsland is iedereen wegens de gebeurtenissen tijdens de Eerste Wereldoorlog bang voor gasaanvallen. Omdat de Duitse overheid luchtaanvallen met gas vreest, worden vanaf 1937 gasmaskers aan de bevolking uitgedeeld. In september 1938 wordt in het volledige Reich een "week van het masker" georganiseerd, om de bevolking voor het gebruik van de bescherming te sensibiliseren. Het masker voor burgers wordt op 45 miljoen exemplaren uitgedeeld en bestaat in drie maten (mannen, vrouwen en kinderen). De productie is makkelijk en goedkoop, maar het masker is wel minder doeltreffend dan de militaire versie. Het moet de burgers in staat stellen binnen de 20 minuten (de duur van zijn effectiviteit) de dichtstbijzijnde schuilplaats te bereiken. Het biedt echter geen bescherming tegen de brandbommen die alle zuurstof "opzuigen".

Meharist, Frans leger

Deze soldaat van de inheemse woestijntroepen (Sahara) draagt de typische hoofdtooi van de Toaregs. De lange sluier (6 à 15 m) wordt om het hoofd gewikkeld om het aangezicht tegen lichtweerkaatsing, warme wind of zand te beschermen; enkel de ogen worden vrijgelaten.

Terug op de eerste verdieping vindt u de zaal over bezet België.

Gasmasker voor kinderen

Door de angst voor gasaanvallen - overgeërfd uit de Eerste Wereldoorlog - gaan de verschillende Europese regeringen gasmaskers aan hun bevolkingen uitdelen. In Groot-Brittannië worden de mensen verondersteld hun masker overal, bij al hun verplaatsingen, mee te nemen. Om de ietwat verstikkende bescherming meer aantrekkelijk voor kinderen te maken, wordt dit masker met tekenfilmkleurtjes opgeleukt. Mickey Mouse geeft present.

Piloot van Duits jachtvliegtuig (Me 262)

De Messerschmitt 262 is een jager-bommenwerper met straalmotoren die op het einde van de oorlog op het strijdtoneel verschijnt. Zijn ongeziene snelheid (950 km/u) maakt van het toestel een geduchte tegenstander voor de Geallieerden. Maar het is precies ook die snelheid die voor problemen zorgt, want de Duitse piloten beschikken niet over aangepaste vliegtuigen die de bruuske versnellingen kunnen neutraliseren (de zogenaamde G-pakken). Door het gebrek aan brandstof kunnen de nodige test- en opleidingsvluchten ook niet plaatsvinden. Het vliegtuig wordt te laat ingezet om het geallieerde overwicht in de lucht te kunnen doen omslaan.

In april 1945 is Berlijn verwoest door de gevechten en bombardementen. De burgerbevolking moet in de ruïnes zien te overleven, zonder stromend water, zonder elektriciteit, zonder gas. Het dagelijkse leven wordt een beproeving waar verbeelding, spitsvondigheid en plantrekkerij hoogtij vieren. Militair materieel wordt dan ook gerecupereerd en in doordeweekse gebruiksvoorwerpen omgetoverd. De filter van een gasmasker voor burgers wordt bijvoorbeeld de stander en het reservoir van een petroleumlamp.

Afgeleide voorwerpen

WHI/ Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis
Jubelpark, 3
1000 Brussel

02 737 78 33

Info en reservatie: reservatie@whi.be